Vlaanderen
is ondernemen

LANDBOUW (LA)-trajecten

HANDLEIDING

Versie: juli 2026

BASISKENMERKEN PROGRAMMA LA-TRAJECTEN

De doelstelling van LA-trajecten is om vanuit een concrete probleemstelling of vraaggedreven opportuniteit van een collectief van ondernemingen uit de primaire sector, innovatieve oplossingen aan te bieden die op relatief korte termijn toegepast worden en resulteren in zichtbare veranderingen met een duidelijke (economische) meerwaarde voor de ruime doelgroep.

Samenwerking met ondernemingen uit de toeleverings- en/of verwerkende industrie wordt aangemoedigd. Verschillende vormen van samenwerking/interactie zijn hierbij mogelijk: onderaanneming, het opzetten van een parallel O&O-project met één of een beperkt aantal ondernemingen, alsook het creëren van een spillover effect naar ondernemingen in de agrovoedingsketen. De finaliteit van een LA-traject moet evenwel steeds gericht zijn op het duurzamer en competitiever maken van de land- en tuinbouwsector.[1]

LA-trajecten worden gekenmerkt door een geïntegreerde aanpak van kennisverwerving (toegepast onderzoek) tot kennisoverdracht en het concreet toepassen van die kennis bij de doelgroepondernemingen. Het werkplan wordt modulair (=in werkpakketten) samengesteld, men kiest de activiteiten in functie van de behoeften/noden. Daarbij wordt gestreefd naar een sterke betrokkenheid van ondernemingen/organisaties uit de doelgroep, zowel bij de voorbereiding van een projectaanvraag, als tijdens de uitvoering van het traject en de realisatie van de doelstellingen. Om de interactie met de doelgroep te stimuleren, moet een functionele begeleidingsgroep opgericht worden, die representatief is voor de uiteindelijke doelgroep.

Een projectaanvraag voor een LA-traject kan enkel worden ingediend door kennisinstellingen (universiteiten, hogescholen, onderzoeksorganisaties of erkende praktijkcentra). Een LA-traject kan een looptijd hebben van minimaal 2 tot maximaal 4 jaar, met een tussentijdse evaluatie voor projecten die langer lopen dan 2 jaar. Het subsidiepercentage bedraagt 90% van de aanvaarde projectkosten. De cofinanciering van de resterende 10% van het budget gebeurt via private bijdragen van de doelgroepondernemingen.

VLAIO lanceert jaarlijks een oproep voor de indiening van projectvoorstellen.

[1] Landbouwtrajecten dienen om onafhankelijk (i.e. niet gestuurd) onderzoek uit te voeren ten behoeve van een (deel)sector van de landbouw, en dus niet voor het uitvoeren van onderzoek ten voordele van één of enkele bedrijven binnen de (deel)sector.

Inhoud

1. Situering 4
   1.1 NIEUW in het programma landbouwtrajecten 4
   1.2 Belangrijkste kenmerken 5
   1.3 Situering t.o.v. andere projecttypes 6
2. Kenmerken 8
   2.1 Aanvragers, uitvoerders en onderaannemers 8
   2.2 Activiteiten 8
   2.3 Interactie met de doelgroep 9
   2.4 Projectduur/omvang, begroting, subsidie en cofinanciering 10
   2.5 Gebruik van de projectresultaten 11
3. Algemene aspecten van de projectaanvraag 13
   3.1 Infosessie(s) en voorbesprekingen 13
   3.2 Indienen aanvraag 13
   3.3 Ontvangst en ontvankelijkheid 14
   3.4 Evaluatieprocedure 14
   3.5 Evaluatiecriteria 15
   3.6 Na de beslissing 15
   3.7 Geheimhouding 16
   3.8 Privacy 16
4. Uitvoering en opvolging 17
   4.1 Overeenkomst(en) 17
   4.2 Projectopvolging en monitoring 17
5. Definities en begrippen 19

1. Situering

Deze handleiding is bestemd voor de indieners van 'LANDBOUW (LA)-trajecten'.

Volgende documenten zijn van belang voor de indiening van een projectaanvraag en zijn terug te vinden op de subpagina 'aanvraagprocedure' op onze website:

- oproeppagina: specifieke modaliteiten en de timing van de openstaande oproep;
- aanvraagtemplate: voor de aanvraag zelf. U bent vrij om deze template te gebruiken of een eigen lay-out indien gewenst. De volgorde en inhoud van de vragen/rubrieken en de vooropgestelde schema's en tabellen moeten strikt gevolgd worden;
- handleiding bij het kostenmodel en de bijhorende Excel template (verplichte template) om de projectbegroting op te stellen;
- toelichting bij verplichte set KPI's

U kan enkel indienen via het onlineportaal voor LA-trajecten.

1.1 NIEUW in het programma landbouwtrajecten

In 2025 werd het programma landbouwtrajecten extern doorgelicht. Voorts werd door de Vlaamse regering beslist om te besparen op het jaarlijkse budget voor de landbouwtrajecten. Op basis van de input van alle stakeholders tijdens de doorlichting, en omwille van de besparingen, werd het programma bijgestuurd op volgende vlakken:

- De **evaluatiecriteria werden bijgestuurd**. De 7 criteria op de impact-as zijn grotendeels gelijk gebleven ten opzichte van vroeger. Op de kwaliteits-as zijn er voortaan 4 criteria:
  - Aanpak en uitvoering (op wetenschappelijk vlak)
  - Kennisverspreiding en valorisatie
  - Expertise
  - Middelen en cofinanciering

  Deze 4 criteria kregen, net als de criteria op de impact-as 4 score-mogelijkheden: kritisch, eerder zwak, goed en zeer goed. Dit evaluatierooster wordt vanaf de call 2026-2027 online gepubliceerd. Zie paragraaf 3.5 Evaluatiecriteria.

- De aanvraagtemplate voorziet in een verplicht werkpakket **'Kennisverspreiding en valorisatie'**, in lijn met evaluatiecriteria.
- De aanvraagtemplate voorziet in een verplicht werkpakket '**Projectmanagement'**.
- Twee ontvankelijkheidscriteria werden toegevoegd, met het oog op het verlagen van de instroom van minder kwalitatieve projecten. Dit moet de verhoogde selectiedruk, veroorzaakt door de besparingen, tegengaan. Het gaat om volgende ontvankelijkheidscriteria:
  - Het project werd niet meer dan 3x ingediend. (Gezien het om een ontvankelijkheidscriterium gaat, dat bepaald wordt door de resultaten van een voorgaande oproep, zal dit pas effectief in werking treden voor de oproep 2027-2028.)[2]
  - Het project haalde in de voorgaande oproep geen score 'kritisch' op minstens één van de evaluatiecriteria. (Gezien het om een ontvankelijkheidscriterium gaat, dat bepaald

[2] Verduidelijking: voor projecten die reeds 3 keer of meer werden ingediend in voorgaande oproepen, betekent dit dat indiening in de oproep 2026-2027 de laatste kans voor indiening is. Voor projecten die reeds 2 keer werden ingediend in voorgaande oproepen, betekent dit dat er nog één indiening mogelijk is, in één van de volgende oproepen.

wordt door de resultaten van een voorgaande oproep, zal dit pas effectief in werking treden voor de oproep 2027-2028.)[3]

1.2 Belangrijkste kenmerken

De doelstelling van LA-trajecten is om vanuit een concrete probleemstelling of vraaggedreven opportuniteit van een collectief van ondernemingen, innovatieve oplossingen aan te bieden die op relatief korte termijn toegepast worden en resulteren in zichtbare veranderingen met een duidelijke (economische) meerwaarde voor de ruime doelgroep. Om die doelstelling te bereiken, is het van belang dat de projectuitvoerders blijven investeren in voortdurende kennisopbouw en activiteiten van kennistransfer en disseminatie, bij voorkeur ook na afloop van een landbouwtraject.

De doelgroep van de LA-trajecten zijn in eerste instantie de land- en tuinbouwondernemingen uit de primaire sector. Veel van deze ondernemingen beschikken niet over voldoende eigen middelen of de capaciteit om zelf innovatieve oplossingen te gaan initiëren en ontwikkelen. Collectieve vormen van kennisverwerving en kennisoverdracht zijn bijgevolg een belangrijk gegeven voor de primaire sector om te innoveren op bedrijfsniveau.

De beoogde innovaties zijn voldoende concreet, toepasbaar en vernieuwend voor de doelgroep. Het traject loopt vooruit op wat momenteel op de markt beschikbaar is of zal komen, en leidt eventueel tot doorbraakmogelijkheden voor de doelgroepondernemingen. Er wordt een duidelijke kennis- of competentieverhoging verwacht, bij een voldoende ruime groep van ondernemingen, die reeds binnen de projectduur de aanzet vormt tot een zichtbaar veranderingstraject.

Samenwerking met ondernemingen uit de toeleverings- en/of de verwerkende industrie (agrovoedingsketen) wordt aangemoedigd. Verschillende vormen van samenwerking/interactie zijn hierbij mogelijk: onderaanneming, het opzetten van een parallel O&O-project met één of een beperkt aantal ondernemingen, alsook het verder ontwikkelen van nuttige kennis/technologie die volgt uit een LA-traject. De finaliteit van een LA-traject is steeds gericht op het duurzamer en competitiever maken van de primaire land- en tuinbouwsector.

Kenmerkend voor LA-trajecten is dat het volledige traject van kennisverwerving (toegepast onderzoek) tot kennisoverdracht en het concreet toepassen van die kennis bij de doelgroepondernemingen geïntegreerd wordt in één project. Het werkprogramma wordt modulair (= in werkpakketten) samengesteld in functie van de behoeften/noden. De aanvrager bepaalt in samenspraak met de ondernemingen/organisaties uit de doelgroep de omvang en de volgorde van de afzonderlijke activiteiten.

Het is belangrijk dat het uitvoerend projectconsortium beschikt over een goede mix van competenties en expertise om de verschillende activiteiten van kennisverwerving tot kennisgebruik af te dekken. Het verwerven van kennis speelt een belangrijke rol en staat steeds in functie van het integreren van de projectresultaten bij de ondernemingen uit de primaire sector. In functie van de specifieke noden kan de kennis/technologie hiervoor zelf ontwikkeld worden, dan wel kan eigen en/of elders reeds ontwikkelde kennis/technologie aangewend worden.

In de loop van het project wordt de ontwikkelde kennis verspreid naar de brede doelgroep. Daarnaast wordt verwacht dat acties ondernomen worden die reeds tijdens de projectduur leiden tot concrete innovaties/toepassingen bij de ondernemingen. Een sterke betrokkenheid van individuele ondernemingen

[3] Verduidelijking: projecten die in de oproep 2026-2027 worden ingediend en in die oproep een kritische score op minstens één van de evaluatiecriteria haalden, zullen bij herindiening in de oproep 2027-2028 onontvankelijk worden verklaard. Deze projecten kunnen ten vroegste weer ingediend worden in de oproep 2028-2029. In de oproep 2026-2027 worden nog geen projecten geweerd omwille van een score ‘kritisch in een eerdere oproep.

(als pilootondernemingen waar nieuwe kennis wordt onderzocht en/of verspreid binnen de sector of via casestudies waar generieke kennis voor de sector wordt opgebouwd[4]) en sector- en beroepsorganisaties (sensibiliseren van de ondernemingen, inclusief platform- en netwerking) kan bijdragen tot het succes van een LA-traject.

Er dient een duidelijk plan van aanpak voor een ruime verspreiding van de kennis en valorisatie van de resultaten voorgelegd te worden, tijdens en bij voorkeur ook na afloop van een project. Voor het opvolgen van het verloop/succes van het project is een beperkte set van relevante indicatoren en bijhorende streefcijfers vereist. De belangrijkste succesindicatoren (KPI's) van een LA-traject zijn:

- het aantal ondernemingen waar een specifieke innovatie/verandering opgestart wordt binnen de projectduur;
- het aantal innovaties bij de doelgroepondernemingen (aantal implementaties, lanceringen, ontwikkelingen of gebruik van (ver)nieuw(d)e producten, processen of diensten);
- het aantal bedrijfsspecifieke vervolgtrajecten.

Een goede interactie met de doelgroepondernemingen bij de voorbereiding, tijdens de uitvoering en na afloop van het project is essentieel voor het succes van een LA-traject. Om de interactie met de doelgroep te stimuleren, moet een representatieve begeleidingsgroep opgericht worden. De begeleidingsgroep is een goede afspiegeling van de brede doelgroep en waakt over de realisatie van de doelstellingen.

De nadruk wordt gelegd op projecten met voldoende schaalgrootte, kritische massa en ambitieniveau. Een LA-traject heeft een projectduur van minimaal 2 jaar en maximaal 4 jaar. De omvang van het traject moet in relatie staan tot de omvang van de doelgroep en de vooropgestelde doelstellingen.

LA-trajecten worden voor 90% gefinancierd door de Vlaamse overheid. Deze steuntoekenning betreft niet-staatssteun en is voorbehouden aan Organisaties voor Onderzoek en Kennisverspreiding voor de uitvoering van niet-economische activiteiten zoals onafhankelijke onderzoeksactiviteiten en/of kennisverspreiding. Voor de invulling van de overige 10% moet een sluitend cofinancieringsplan voorgelegd worden. Hiermee wordt het engagement van de doelgroep aangetoond. Meer info over cofinanciering is te vinden onder paragraaf 2.4.

1.3 Situering t.o.v. andere projecttypes

De LA-trajecten onderscheiden zich van andere projecttypes door de mogelijkheid om het volledige traject van kennisverwerving tot het concreet toepassen van kennis te ondersteunen in één project, met een sterke nadruk op het collectief en vraaggedreven karakter, en het realiseren van concrete innovaties/veranderingen bij ondernemingen uit de land- en tuinbouwsector in Vlaanderen.

Belangrijke verschillen met projecten binnen de programma's TETRA en COOCK zijn de doelgroep en de mogelijkheid om het volledige traject van kennisverwerving tot kennisgebruik te ondersteunen. Projecten die gericht zijn op het aanzetten tot innovaties in land- en tuinbouw zijn niet-steunbaar binnen TETRA en COOCK. LA-trajecten hebben geen verplichte meerwaarde voor de onderwijsopdracht van hogescholen (zoals bij TETRA), al is verspreiding van de kennis die wordt opgebouwd in LA-trajecten via onderwijs uiteraard wel mogelijk.

LA-trajecten onderscheiden zich van projecten binnen de bedrijfssteunregeling door de collectieve dimensie van de projecten. De projectresultaten moeten toegankelijk zijn voor -en zo breed mogelijk verspreid worden

[4] De kennis die wordt opgebouwd in een case in bedrijfscontext moet breed en niet-preferentieel toegankelijk worden aangeboden aan bedrijven in de sector. Voor meer details wordt verwezen naar de Programmaspecifieke Voorwaarden Landbouwtrajecten – LATR.

naar- zoveel mogelijk ondernemingen binnen het beoogde bedrijfssegment (open karakter). Dit in tegenstelling tot de bedrijfsprojecten waar de toegang tot de projectresultaten in principe beperkt blijft tot de deelnemende ondernemingen.

2. Kenmerken

2.1 Aanvragers, uitvoerders en onderaannemers

Aanvragers/Uitvoerders

Een LA-traject wordt aangevraagd door één of meerdere Vlaamse instellingen van hoger onderwijs, onderzoekscentra of door de Vlaamse overheid erkende praktijkcentra die de criteria vervullen van een 'Organisatie voor Onderzoek en Kennisverspreiding' (cfr. Europese definitie van Organisatie voor Onderzoek en Kennisverspreiding). Het vervullen van deze criteria valt onder de volledige verantwoordelijkheid van de aanvragende organisatie(s). Elke organisatie blijft ook tijdens en na uitvoering van het project zelf verantwoordelijk voor de vervulling van de criteria van Organisatie voor Onderzoek en Kennisverspreiding.

Elke projectaanvrager ondertekent hierrond een verklaring in het indienportaal. De hoofdaanvrager vormt samen met de medeaanvrager(s) een projectconsortium. In een samenwerkingsovereenkomst worden onderlinge afspraken geregeld.

Naargelang de aard van de activiteiten (kenniscreatie/-verwerving, kennisverspreiding en toepassen van kennis bij ondernemingen), die voorzien worden in het LA-traject, moeten de uitvoerders over de juiste competentie/expertise beschikken.

Externe prestaties

De aanvrager(s) kunnen beroep doen op onderaannemers (= inkopen van commercieel beschikbare diensten tegen vergoeding) om specifieke competentie/expertise in te brengen in het project (specifieke diensten, analyses/testen, softwareontwikkeling, IE- en marktonderzoek, …). Ook sector/beroepsorganisaties uit de primaire sector kunnen via onderaanneming ingeschakeld worden in het project voor het uitvoeren van bepaalde taken (bv. voor het sensibiliseren van de doelgroepondernemingen, platform- en netwerking, …). Een onderaannemer ontleent de facto geen rechten uit het project.

Bij de evaluatie van een LA-traject gaat VLAIO de relevantie en noodzaak van de onderaanneming(en) na. Vermits LA-trajecten oplossingen beogen die niet zonder meer beschikbaar zijn op de markt (innovatief karakter), zijn trajecten die quasi volledig via onderaanneming zouden (kunnen) uitbesteed worden, niet-steunbaar.

Wanneer beroep gedaan wordt op onderaannemers, moet men de wetgeving voor overheidsopdrachten naleven (meer info op de website van de Vlaamse overheid). Voor elke onderaanneming vanaf 10.000 EUR moet ter onderbouwing van deze kost hetzij een offerte, een factuur van vergelijkbare opdracht of een gemotiveerde kostenschatting ingesloten worden bij de bijlagen van de aanvraag.

Niet-Vlaamse partner(s)

Indien dit bijdraagt tot de efficiëntie van de uitvoering van een LA-traject kunnen niet-Vlaamse partners ingeschakeld worden. De relevantie hiervan moet aangetoond worden.

Niet-Vlaamse partners kunnen enkel optreden als onderaannemer.

2.2 Activiteiten

De activiteiten met betrekking tot de invulling van de LA-trajecten zijn van uiteenlopende aard naargelang de concrete probleemstelling/uitdaging van het project. Kenmerkend voor LA-trajecten is een geïntegreerde aanpak, waarbij alle activiteiten gaande van kennisverwerving tot kennisgebruik in aanmerking komen,

zolang deze activiteiten bijdragen aan innovatieve oplossingen en zichtbare veranderingen bij de doelgroepondernemingen.

Een LA-traject wordt modulair (= in werkpakketten) samengesteld, men kiest de activiteiten in functie van de behoeften/noden. Activiteiten zoals sensibilisering, kennisopbouw, bundelen en vertalen van kennis, kennisverspreiding, platform- en netwerking, en aanzet tot concrete innovaties/veranderingen bij de doelgroepondernemingen kunnen aan bod komen, en kunnen afhankelijk van de noden parallel (of lineair) uitgevoerd worden. Er moet voldoende onderlinge samenhang bestaan tussen de activiteiten. Het verwerven van kennis staat steeds in functie van het concreet toepassen van die kennis bij de doelgroepondernemingen. In functie van de specifieke noden kan de kennis/technologie hiervoor zelf ontwikkeld worden en/of kan in het buitenland ontwikkelde (geavanceerde) kennis/technologie aangewend worden.

LA-trajecten beogen concrete innovaties/veranderingen bij een zo ruim mogelijke groep van ondernemingen. Valorisatie houdt in dat de ontwikkelde kennis bij voorkeur reeds tijdens het traject effectief gebruikt wordt door de ondernemingen en/of organisaties uit de doelgroep. De projectaanvraag bevat een duidelijke omschrijving van de voorziene activiteiten op vlak van kennisverspreiding en valorisatie van de resultaten. Er moet daarbij een focus zijn op die activiteiten die het meest kans bieden op concrete innovaties/veranderingen bij de doelgroep. De belangrijkste vorm van kennisborging bij een LA-traject is de toepassing van die kennis bij de doelgroep binnen de projectduur. Het is echter mogelijk dat bepaalde kennis niet direct kan toegepast worden of aanleiding geeft tot een ‘spillover effect’ bij ondernemingen/organisaties uit de agrovoedingsketen. In dat geval beschrijft men de wijze van kennisborging, en eventuele (beperkte) activiteiten van kennisverspreiding/overdracht, na afloop van het traject, eveneens in de projectaanvraag.

2.3 Interactie met de doelgroep

Een programma waarbij basiskenmerken zoals vraaggedrevenheid, collectief karakter, en focus op concrete toepassingen en veranderingen centraal staan, vereist een goede interactie met de doelgroepondernemingen. De doelgroep wordt actief betrokken bij de voorbereiding van nieuwe projectvoorstellen, bij de uitvoering van het project, en bij de kennisdoorstroming en valorisatie van de projectresultaten.

De betrokkenheid van de doelgroepondernemingen maakt deel uit van de evaluatie van een projectaanvraag. De aanvragers geven aan op welke manier de ondernemingen uit de doelgroep betrokken werden bij de voorbereiding en de opmaak van een projectaanvraag. Daarnaast wordt aangegeven op welke manier er met deze ondernemingen geïnterageerd zal worden tijdens de uitvoering van het project en eventueel na afloop (organisatie en frequentie van interactiemomenten, rol van de ondernemingen, afspraken met de ondernemingen, enz.).

Het betrekken van ondernemingen gebeurt via de oprichting van een functionele begeleidingsgroep, die bestaat uit een representatieve vertegenwoordiging van de doelgroep en die op regelmatige tijdstippen (in functie van de opbouw van het werkplan, maar minimaal jaarlijks) samenkomt. De begeleidingsgroep bewaakt de realisatie van de projectdoelstellingen, in het bijzonder het genereren van zichtbare veranderingen bij de doelgroep. Zij fungeert ook als klankbord voor (bijkomende) mogelijkheden van economische en eventueel ook maatschappelijke valorisatie van de projectresultaten. De interactie met de doelgroep in het kader van LA-trajecten overstijgt de werking van bestaande technische comités of werkgroepen, en de frequentie ervan moet aangepast zijn aan de opzet van het project en de projectdoelstellingen. Deze begeleidingsgroep heeft geen sturende maar wel een adviserende rol.

De projectadviseur dient uitgenodigd te worden om als waarnemer deel te nemen aan de vergaderingen. De eerste vergadering met de leden van de begeleidingsgroep dient plaats te vinden binnen de 6 maanden na de startdatum van het project. Belangrijke afspraken met de doelgroepondernemingen worden geregeld in

een door alle betrokkenen ondertekend document (**reglement van orde**). VLAIO stelt hiervoor een template ter beschikking. De leden van de begeleidingsgroep kunnen een individuele bijdrage leveren in de cofinanciering van het project (voor de modaliteiten zie 'Subsidie en cofinanciering').

2.4 Projectduur/omvang, begroting, subsidie en cofinanciering

Projectduur/omvang

De projectduur van een LA-traject bedraagt minimaal 2 tot maximaal 4 jaar, met een tussentijdse evaluatie voor projecten die langer lopen dan 2 jaar. LA-trajecten kunnen in principe niet verlengd worden.

In het kader van een LA-traject is een maximaal projectbudget van 2.000.000 euro[5] mogelijk; dit mag echter geen streefdoel op zich zijn. De omvang van de projectaanvraag en de projectduur moet in verhouding zijn met de na te streven doelstellingen, de grootte van de te bereiken doelgroep en de economische impact die bij deze doelgroep vooropgesteld wordt. Bij samenwerking tussen verschillende partners, moet erop toegezien worden dat de inzet van personeel en middelen niet te veel wordt versnipperd.

Begroting

De projectbegroting bevat een maximale kostenefficiëntie in verhouding tot de resultaatsobjectieven en de beoogde effecten.

De begrotingsaanvraag wordt opgemaakt per partner volgens de principes van de 'Handleiding bij het kostenmodel'. Er is een Excel-template voorzien om de begroting op te maken. Het gebruik ervan is verplicht.

De aanvaardbare personeelskosten vormen de basis. Ze moeten steeds na het project verantwoord kunnen worden, zowel naar geleverde prestaties op het project, als naar uitgevoerde betalingen.

De overige projectkosten bestaan enerzijds uit de kosten voor werkingsmiddelen en uitrustingsgoederen, en anderzijds uit overheadkosten, zijnde algemene kosten die weliswaar uit de activiteiten voortvloeien, maar die ofwel niet direct toewijsbaar zijn of kosten van algemeen ondersteunende aard zijn. De werkings- en overheadkosten worden in de projectbegroting berekend als een standaardkost per voltijds equivalent (VTE). Bij de aanvraag moet evenwel worden uitgegaan van een realistische inschatting van deze kosten.

Een onderaanneming vanaf 10.000 EUR moet als 'externe prestaties' afgezonderd worden uit de werkingskosten en toegelicht worden (via toevoeging van een offerte of factuur van een vergelijkbare opdracht of via een gemotiveerde kostenschatting). Bij de evaluatie zal de relevantie en noodzaak van die onderaanneming nagegaan worden (dus de taken moeten zichtbaar zijn in het werkplan).

Investeringskosten zijn voor LA-trajecten niet van toepassing, er moet maximaal gebruik gemaakt worden van de standaardkost/VTE voor de werkingskosten.

Organisaties die niet (100%) btw-plichtig zijn, kunnen het gedeelte van de niet-recupereerbare btw mee opnemen in hun projectbegroting. Voor alle activiteiten die de aanvragers zelf niet uitvoeren, moeten de prestaties gefactureerd worden.

[5] Bij elke nieuwe oproep wordt dit maximale bedrag indien nodig gecorrigeerd voor inflatie.

Gescheiden interne boekhouding

De aanvrager(s) verbinden zich ertoe de kosten en financiering van de door hen eventueel uitgeoefende economische activiteiten boekhoudkundig duidelijk te onderscheiden van de binnen dit project gesubsidieerde activiteiten.

Subsidie en cofinanciering

De subsidie voor LA-trajecten bedraagt 90% van de aanvaarde begroting van het project.

De cofinanciering van het traject is de verantwoordelijkheid van de aanvrager(s). Het niet-gesubsidieerde gedeelte van de projectbegroting (10%) wordt gefinancierd met private bijdragen van de doelgroepondernemingen. Daarbij heeft elke onderneming uit de agrovoedingsketen (primaire sector, toeleverings- en verwerkende industrie) de mogelijkheid om een bijdrage te leveren in de cofinanciering; individueel of via beroeps- en sectororganisaties. Dit kan door een rechtstreekse financiële bijdrage of door het aanleveren van goederen of diensten (bijdrage in natura). Er wordt aanbevolen om de bijdrage in natura tot maximaal 30% van de totale cofinanciering te beperken.

Kosten voor geleverde goederen en diensten door ondernemingen uit de doelgroep (bijdrage in natura) moeten duidelijk opgegeven worden in de begrotingsaanvraag (als deel van de 'werkingskosten' of als 'externe prestaties'). Wanneer deze kosten verrekend worden in de cofinanciering moeten deze, ofwel door middel van facturatie (incl. btw), ofwel –wanneer de organisatie niet btw-plichtig is– door middel van een credit/debetnota, zowel vanuit de leverancier als vanuit de klant, ondubbelzinnig aangetoond kunnen worden. Wanneer het gaat om prestaties/leveren van diensten door landbouwers kan een verklaring van geleverde prestaties ook aanvaard worden.

De invulling van de cofinanciering wordt bij de financiële verslaggeving door VLAIO gecontroleerd. Bij het niet bereiken van de vereiste cofinanciering zal VLAIO de subsidie voor het betrokken traject pro rata met de effectief ingebrachte en bewezen cofinanciering herzien.

De wijze waarop het cofinancieringsplan wordt ingevuld, maakt deel uit van de evaluatie van de projectaanvraag en wordt gezien als een maat voor de betrokkenheid van de doelgroep. Er wordt verwacht dat minstens 60% en idealiter 80% van de cofinanciering reeds toegezegd (en onderbouwd) is bij indiening, en dat er een sluitend cofinancieringsplan kan voorgelegd worden voor het overige deel. Een upfront financieel engagement rechtstreeks van verschillende schakels in de keten geniet hierbij de voorkeur.

2.5 Gebruik van de projectresultaten

Wettelijke verplichtingen en kennisverspreiding

De begunstigden van LA-trajecten hebben de wettelijke verplichting de projectresultaten op grote schaal bekend te maken en te verspreiden onder de doelgroepondernemingen.

De valorisatie van de in het project ontwikkelde kennis, die een economisch valoriseerbare waarde heeft, moet gebeuren aan marktconforme voorwaarden en is niet-exclusief. Elke geïnteresseerde onderneming of organisatie in de EU kan, op gelijke basis, een exploitatierecht op de projectresultaten kopen. De projectuitvoerder(s) ontvangen hiervoor een marktconforme vergoeding. De marktconforme vergoeding is gelijk voor alle ondernemingen in de EU, inclusief de leden van de begeleidingsgroep. De leden van de begeleidingsgroep kunnen reeds betaalde bijdragen in de cofinanciering van het project in mindering brengen van de te betalen marktconforme vergoeding. De activiteiten van technologie- of kennisoverdracht zijn beperkt tot de projectgerelateerde activiteiten van de projectuitvoerder(s) en de inkomsten uit deze overdracht moeten opnieuw in de kernactiviteiten van de projectuitvoerder(s) geïnvesteerd worden. De overige projectresultaten dienen door de projectuitvoerders breed te worden verspreid.

De aanvrager(s) beschrijven de aanpak van kennisverspreiding in de projectaanvraag, evenals de eventueel gemaakte afspraken hierrond met de (mede)aanvragers.

Daarnaast publiceren de aanvrager(s) bij de start van het project de relevante projectdata en houdt deze actueel op het FRIS Onderzoeksportaal (Flanders Research Information Space) van het Departement WEWIS van de Vlaamse Overheid.

Aan alle projectpartners wordt gevraagd een actieve rol op te nemen in het VLAIO Netwerk, onder meer door optimaal samen te werken met en door te verwijzen naar andere actoren in het VLAIO Netwerk.

Eigendomsrechten

LA-trajecten zijn gericht op kennisverwerving en -gebruik ten behoeve van een ruim collectief van ondernemingen. Het gaat hier meestal om relatief generische kennis. Als zodanig wordt er niet gestreefd naar het genereren van nieuwe intellectuele eigendom (IE).

Het projectconsortium beschikt over de projectresultaten om deze vervolgens te verspreiden naar een zo ruim mogelijke groep van ondernemingen. Dit is ook zo indien in een LA-traject intellectuele eigendomsrechten zouden worden opgebouwd. De leden van de begeleidingsgroep kunnen geen specifieke eigendoms- of gebruiksrechten laten gelden.

De verschillende leden van het consortium maken onderling goede afspraken rond het gebruik van voor- en achtergrondkennis, in het bijzonder met het oog op de valorisatie van de projectresultaten. Men gaat na of er eventuele belemmeringen zijn naar het gebruik van die kennis. Te complexe regelingen worden als een risicofactor voor het project beschouwd.

3. Algemene aspecten van de projectaanvraag

3.1 Infosessie(s) en voorbesprekingen

Na de lancering van de oproep organiseert VLAIO infosessie(s) en voorbesprekingen. De data hiervan staan vermeld op de website.

Op de infosessie(s) wordt belangrijke informatie gegeven over de programmakenmerken, de evaluatieprocedure en -criteria, alsook nuttige tips voor de indiening van een aanvraag.

Er wordt ten zeerste aanbevolen een voorbespreking aan te vragen voordat een aanvraag wordt opgesteld. Tijdens een voorbespreking wordt advies gegeven over o.a. het opstellen van de aanvraag, de aanvaardbare kosten, de ontvankelijkheids- en selectiecriteria, de mogelijke samenwerking met derden, enz. Bij de aanvraag tot voorbespreking voegt men een korte samenvatting van het projectvoorstel en de eventuele vragen toe. Idealiter omvat deze korte samenvatting een eerste versie van het innovatiedoel van het project. Dit leidt tot de meest efficiënte feedback.

3.2 Indienen aanvraag

Jaarlijks is er een beschrijving van de specifieke modaliteiten voor de indiening van een projectaanvraag en de exacte data te vinden op onze website.

De indiening van een projectaanvraag gebeurt via een onlineportaal. Hoe u te werk moet gaan, staat, samen met alle aanvraagdocumenten, op de subpagina ‘aanvraagprocedure’ van onze website. Alle partners van een LA-traject vullen hun deel van de aanvraag online in. De rechtsgeldig vertegenwoordiger (of de mandaathouder van de rechtsgeldig vertegenwoordiger) van hoofdaanvrager en partner(s) ondertekent online met zijn/haar eID de aanvraag. Pas dan is het project finaal ingediend. **Nadien zijn geen wijzigingen meer mogelijk!**

Er worden 2 templates ter beschikking gesteld:

- aanvraagtemplate LA-traject
- template begrotingsaanvraag

Het gebruik van de aanvraagtemplate is niet verplicht, het respecteren van de structuur (te leveren info en de volgorde van de hoofdstukken) wel. De aanvraag wordt in het Nederlands opgesteld. Voor de opmaak van de projectbegroting is het gebruik van de respectievelijke template **wel** verplicht.

Een volledige projectaanvraag is samengesteld uit 5 onderdelen:

- de algemene projectinformatie wordt structureel in het onlineportaal opgevraagd (met invulmogelijkheden voor elke partner in het project) en **via eID ondertekend door de rechtsgeldige vertegenwoordiger(s)** van elke partner;
- de projectidentificatie;
- de projectbeschrijving (met maximaal aantal bladzijden!);
- de gedetailleerde projectbegroting (verplichte Excel-template);
- overige bijlagen en offertes voor externe prestaties vanaf 10.000 euro.

Om zeker niets te vergeten, is er in de aanvraagtemplate een checklist voorzien met de verschillende delen van de projectaanvraag.

3.3 Ontvangst en ontvankelijkheid

Na de indiening gaat VLAIO na of de projectaanvraag formeel ontvankelijk is aan de hand van de volgende criteria:

- indiening ten laatste op de sluitingsdatum en -tijdstip van de oproep;
- de aanvrager(s) zijn een Vlaamse instelling van hoger onderwijs, een Vlaamse onderzoeksorganisatie of een door de Vlaamse overheid erkend praktijkcentrum;
- het maximum aantal bladzijden van de projectbeschrijving is niet overschreden;
- afzonderlijk Excel-bestand met projectbegroting (kostenmodel);
- projectduur van minimaal 2 en maximaal 4 jaar;
- minimale bezetting van 1 voltijds equivalent (VTE) per projectjaar[6];
- maximaal projectbudget van 2.000.000 EUR[7];
- de aanvraagformulieren in het digitale indienportaal zijn volledig ingevuld en online via eID ondertekend door de rechtsgeldig vertegenwoordiger of zijn gemandateerde.
- Het project werd niet meer dan 3x ingediend. (Gezien het om een ontvankelijkheidscriterium gaat, dat bepaald wordt door de resultaten van een voorgaande oproep, zal dit pas effectief in werking treden voor de oproep 2027-2028.)*
- Het project haalde in de voorgaande oproep geen score 'kritisch' op minstens één van de evaluatiecriteria. (Gezien het om een ontvankelijkheidscriterium gaat, dat bepaald wordt door de resultaten van een voorgaande oproep, zal dit pas effectief in werking treden voor de oproep 2027-2028.)*

*Zie Paragraaf 1.1 voor meer details.

De hoofdaanvrager ontvangt een automatisch bericht (e-mail) van de goede ontvangst van zijn aanvraag. De projecten die niet-ontvankelijk worden bevonden, nemen niet deel aan de verdere evaluatie- en selectieprocedure en krijgen hiervan een aparte melding. De ontvankelijkheidscriteria blijven gelden tijdens de ganse behandelingsprocedure. VLAIO kan contact opnemen met de aanvrager(s) tijdens de ontvankelijkheidsanalyse ter vervollediging van de aanvraag.

3.4 Evaluatieprocedure

Er wordt na indiening geen toelichtingsfase voorzien. In de periode tussen indiening en het college van deskundigen kan de projectadviseur, indien nodig, contact opnemen met de aanvrager(s) voor bijkomende informatie.

De aanvragen worden beoordeeld door VLAIO met advies van externe deskundigen. De deskundigen geven een advies op basis van de evaluatiecriteria, tijdens een mondeling college, zonder interactie met de aanvrager(s). Bij de organisatie van de colleges van deskundigen wordt gezorgd voor een optimale samenstelling en wordt belangenvermenging vermeden. Daarnaast kunnen ook leden van de begeleidingsgroep of andere doelgroepondernemingen bevraagd worden. De deskundigen leveren hun individueel advies aan als basis voor de discussie op het college waarop de projecten besproken worden. Na afloop van de discussie op het college wordt door hen een consensus-advies opgemaakt.

Op basis van de beschikbare informatie en het advies van de externe deskundigen, wordt door het beslissingscomité bij het Fonds voor Innoveren en Ondernemen (FIO) een beslissing genomen over de omvang en de aard van de subsidie, alsmede over de bijzondere voorwaarden en modaliteiten ervan.

[6] Voor landbouwtrajecten die onderdeel vormen van een Europees project, wordt gekeken naar de minimale bezetting over het hele Europese project. Het Vlaamse deel van een Europees project kan dus een kleinere bezetting hebben.
[7] Bij elke nieuwe oproep wordt dit maximale bedrag indien nodig gecorrigeerd voor inflatie.

Onafhankelijk van de evaluatieprocedure kan het beslissingscomité bij het FIO een negatieve beslissing nemen of aanvullende voorwaarden stellen op basis van onvoldoende financiële draagkracht van de aanvrager of eventuele partners, het niet voldoen aan overige verplichtingen of vergunningen vanwege de overheid of niet-correct gedrag naar aanleiding van vorige aanvragen (inzake informatieverstrekking, inhoudelijke en financiële verplichtingen of verslaggeving).

Bij de selectie, en binnen de beschikbare middelen, zal het beslissingscomité bij het FIO rekening houden met de complementariteit van de projecten onderling en met een voldoende spreiding over sectoren en technologiedomeinen heen, om een voldoende diversiteit te bewerkstelligen in de gesteunde portfolio.

3.5 Evaluatiecriteria

LA-trajecten worden beoordeeld op 2 dimensies, enerzijds op de impact van het project en anderzijds op de kwaliteit van de projectuitvoering. De impact wordt beoordeeld aan de hand van 7 criteria. De kwaliteit van het project wordt beoordeeld aan de hand van 4 criteria. **De evaluatiecriteria worden, net als deze handleiding en de indientemplate gepubliceerd op deze website.**

Als een projectaanvraag op één van de 11 criteria (impact + kwaliteit) een score 'kritisch' haalt, wordt het project niet gesubsidieerd.

De scoring op beide assen samen zal bepalend zijn voor de rangschikking van het project.

Bij de beoordeling van de **'impact van het project'** wordt met volgende criteria rekening gehouden:

1. Fit in het programma
2. Projectdoelstellingen (= innovatiedoel)
3. Focus op vernieuwing bij de doelgroep
4. Collectief bereik
5. Economische impact
6. Maatschappelijke meerwaarde
7. Complementariteit

Bij de beoordeling van de **'kwaliteit van het project'** wordt met volgende criteria rekening gehouden:

1. Aanpak en uitvoering (op wetenschappelijk vlak)
2. Kennisverspreiding en valorisatie
3. Expertise
4. Middelen en cofinanciering

3.6 Na de beslissing

Na beslissing wordt een overzicht (projecttitel, aanvrager en eventuele medeaanvrager(s)) van de gesteunde LA-trajecten gepubliceerd op onze website.

De projectfiche met de besluitvorming wordt aan de aanvrager(s) overgemaakt bij bekendmaking van de beslissing. Er wordt standaard een nabespreking aangeboden, die zeker bij een negatieve beslissing sterk aangeraden wordt. Hiervoor kan contact opgenomen worden met landbouw@vlaio.be, met een duidelijke vermelding van het projectnummer.

In het geval van een positieve beslissing komt een overeenkomst tot stand tussen het FIO en de projectaanvragers (zie hoofdstuk 4: Uitvoering en Opvolging).

In het geval van een negatieve beslissing kan een verzoek tot herziening van de beslissing bij VLAIO, optredend voor het FIO, ingediend worden. De vraag tot herziening moet gebaseerd zijn op duidelijke en verifieerbare argumenten, zoals bijvoorbeeld concrete elementen die volgens de aanvragers niet correct werden geapprecieerd.

Bij ontevredenheid over de manier van behandeling door VLAIO kan daarover steeds schriftelijk, mondeling of elektronisch klacht ingediend worden. Klachten worden binnen de 45 dagen na ontvangst behandeld.

3.7 Geheimhouding

Alle personeelsleden van VLAIO, externe deskundigen en leden van het beslissingscomité bij het FIO zijn ertoe gebonden alle informatie vertrouwelijk te behandelen en geen gegevens aan derden mee te delen of aan te wenden ten voordele van zichzelf.

3.8 Privacy

Het FIO is verantwoordelijk voor de bescherming van de gegevens die in het kader van een landbouwtraject worden verzameld (i.h.b. projectaanvraag en verslaggeving). Deze informatie kan bijvoorbeeld gebruikt worden in het kader van beleidsevaluaties over het effectieve bereik van het landbouwtrajectenprogramma. Voor de wijze waarop deze bescherming wordt geregeld, werd een privacybeleid uitgewerkt. Verdere bepalingen zijn voorzien in de Programmaspecifieke Voorwaarden van toepassing op landbouwtrajecten.

4. Uitvoering en opvolging

Alle nuttige informatie betreffende de uitvoering en de opvolging van een LA-traject is terug te vinden in het document 'Toelichting uitvoering en opvolging LA-trajecten', dat zich bevindt onder de subpagina 'vervolgstappen' van onze website. Deze info is ook nuttig bij de voorbereiding van een projectaanvraag. Hierna worden de belangrijkste principes kort overlopen.

4.1 Overeenkomst(en)

In het geval van een positieve beslissing komt een overeenkomst tot stand tussen het FIO en de projectaanvrager(s).

Om de overeenkomst onmiddellijk tot stand te doen komen na de beslissing verklaren alle (mede)aanvragers bij de digitale indiening van een projectaanvraag de volgende voorwaarden te aanvaarden:

- de Algemene Voorwaarden Innovatiesteun;
- de Programmaspecifieke Voorwaarden voor LA-trajecten.

Beide documenten zijn te raadplegen op de subpagina 'vervolgstappen' van onze website.

De **overeenkomst** tussen de partijen en het FIO komt tot stand op **de beslissingsdatum van de subsidietoekenning**, tenzij de begunstigde binnen één maand na verzending van de beslissing tot subsidietoekenning kenbaar maakt het project niet op te starten.

De succesindicatoren (KPI's) met bijhorende streefcijfers worden in de **beslissing tot subsidietoekenning** vastgelegd. Het is de bedoeling om op die manier het verloop/succes van de projectuitvoering te kunnen monitoren, met name op vlak van de concrete innovaties/veranderingen die men wil realiseren bij een voldoende ruime groep van ondernemingen.

Indien er meerdere aanvrager(s) zijn, stellen zij onderling een samenwerkingsovereenkomst op die de praktische samenwerking regelt, evenals de afspraken inzake de eigendom en valorisatie van de projectresultaten (zie art. 4.3 Algemene Voorwaarden Innovatiesteun). De samenwerkingsovereenkomst wordt ter goedkeuring voorgelegd aan VLAIO optredend voor het FIO.

De uitbetaling van de subsidie gebeurt in voorschotten, in principe jaarlijks voorafgaand aan de periode waarop deze betaling betrekking heeft. De voorschotten worden uitbetaald na vervulling van de noodzakelijke voorwaarden, zoals voorzien in de **beslissing tot subsidietoekenning**.

4.2 Projectopvolging en monitoring

Projectopvolging

De opvolging van LA-trajecten heeft als doel om het projectverloop te monitoren en om de resultaten van het project zichtbaar te maken. Dit gebeurt via een onlineportaal.

Jaarlijks rapporteert u over de projectstatus (voortgangsverslag). Dit laat toe om na te gaan of het project verloopt zoals gepland. Hierbij hoort ook een prestatietabel, de status van de KPI's en leverbaarheden, en een overzicht van de collectieve en individuele acties. Een belangrijk element van de voortgangsverslaggeving is de rapportering over de interactie met de doelgroepondernemingen. Zo wordt een korte toelichting gevraagd over de uitgevoerde cases met ondernemingen. Van elke vergadering van de begeleidingsgroep wordt een verslag opgemaakt. Deze verslagen laadt u via het onlineportaal op, samen met de eerstvolgende rapportering.

Voor projecten die langer duren dan 2 jaar, wordt na 2 jaar een meer uitgebreid tussentijds verslag geleverd, dat de basis vormt voor de tussentijdse evaluatie, waarbij beslist wordt over het al dan niet verderzetten van het project en over eventuele (budget)bijsturingen. Als omstreeks dit tijdstip een belangrijke mijlpaal (go/no-go) is gepland, kan daarmee rekening worden gehouden.

Na afloop van het project bepaalt VLAIO op basis van het eindverslag en het financieel verslag, de totale aanvaarde subsidie. Deze is maximaal het origineel toegekend bedrag. Voor het financieel verslag wordt een verplichte (Excel-)template voorzien op de website.

Monitoring

Voor beleidsevaluaties zijn gegevens nodig over het effectief bereik van het project, de geleverde diensten en de bekomen resultaten in het kader van activiteiten van kennisverspreiding en –toepassing. Het is aangewezen hiermee rekening te houden bij de opmaak van een projectvoorstel. Voor zover ze niet in het eigen projectvoorstel zijn opgenomen (als indicatoren met streefcijfers), zullen deze gegevens bijkomend moeten geleverd worden bij de verslaggeving.

5. Definities en begrippen

- **Besluit Landbouwonderzoek:** Besluit van de Vlaamse Regering van 18 februari 2005 betreffende projectmatige financiering van toegepast collectief onderzoek voor de land- en tuinbouwsector (B.S. 01.07.2005) en uitvoeringsbesluiten;
- **Onderneming**: iedere entiteit, ongeacht haar rechtsvorm, die een economische activiteit uitoefent.
- **Onafhankelijke onderneming**: ondernemingen die ten opzichte van elkaar te beschouwen zijn als zelfstandige ondernemingen dan wel niet-partner- noch verbonden ondernemingen zoals vermeld in bijlage I van de Algemene Groepsvrijstellingsverordening.
- **Kleine of middelgrote onderneming (kmo)**: een onderneming die voldoet aan de volgende voorwaarden (meer uitgebreide info op de website bij financiering van een 'ontwikkelingsproject'):

- in de onderneming werken gemiddeld niet meer dan 250 personen voltijds (of equivalenten) tijdens het kalenderjaar dat voorafgaat aan dat waarin de tegemoetkoming wordt aangevraagd;
- de onderneming realiseert in het kalenderjaar dat voorafgaat aan dat waarin de tegemoetkoming wordt aangevraagd een omzet, exclusief btw en accijnzen, van minder dan 50 miljoen EUR of een balanstotaal van minder dan 43 miljoen EUR;
- niet meer dan 25% van het kapitaal van de onderneming is rechtstreeks of onrechtstreeks in het bezit van één of meerdere ondernemingen die zelf niet aan de definitie van kleine of middelgrote onderneming voldoen, met uitzondering van publieke investeringsmaatschappijen, participatiemaatschappijen of, als er geen controle wordt uitgeoefend, institutionele beleggers.

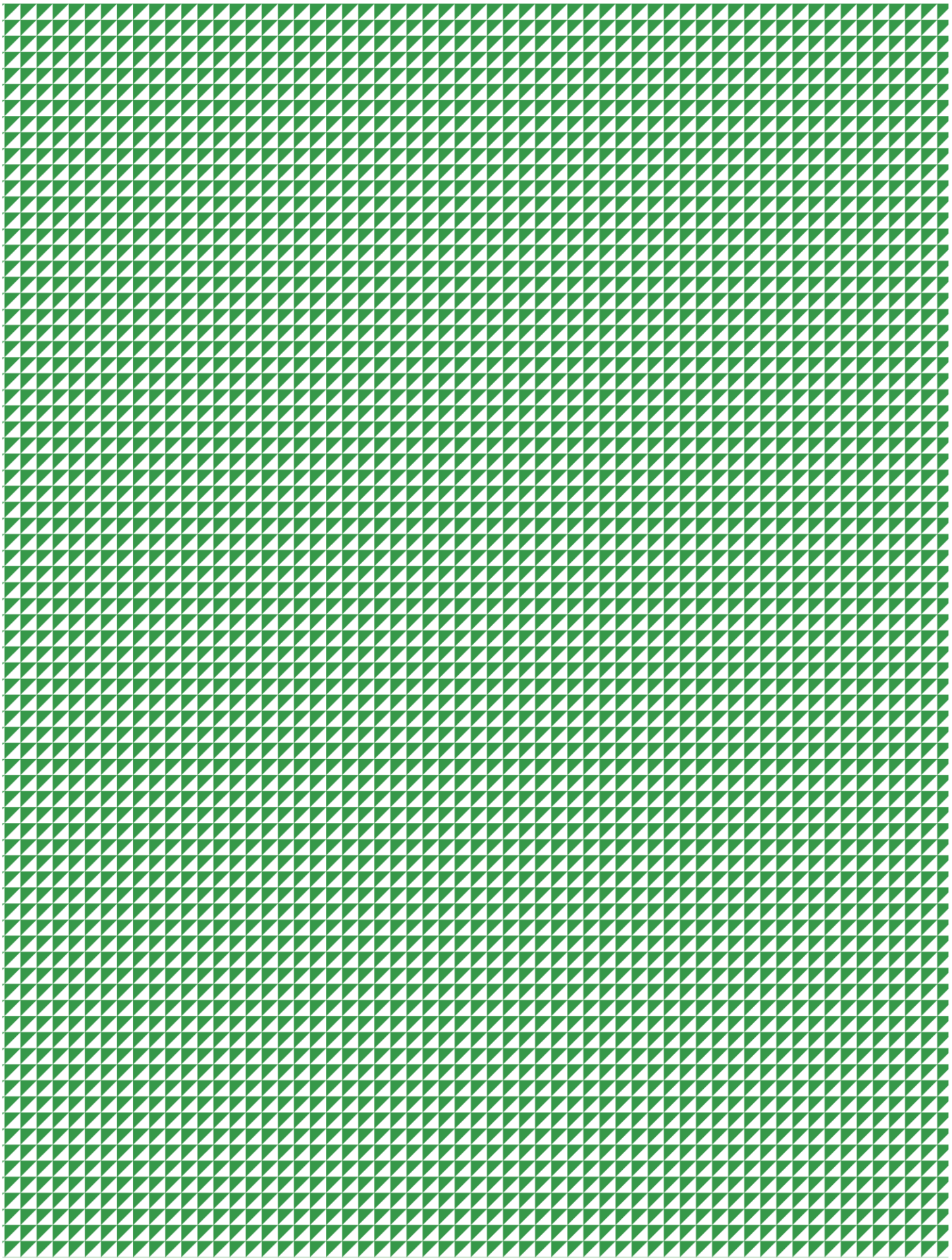
- **Vlaamse Instelling van hoger onderwijs:** de instellingen vermeld in artikel II.2 (Vlaamse universiteiten) resp. artikel II.3 (Vlaamse hogescholen) van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013.
- **Organisatie voor Onderzoek en Kennisverspreiding (of: Onderzoeksorganisatie:** een entiteit (zoals universiteiten of onderzoeksinstellingen, agentschappen voor technologieoverdracht, innovatie-intermediairs, entiteiten voor fysieke of virtuele onderzoek gerichte samenwerking), ongeacht haar rechtsvorm (publiek- of privaatrechtelijke organisatie) of financieringswijze, die zich in hoofdzaak bezighoudt met het onafhankelijk verrichten van fundamenteel onderzoek, industrieel onderzoek of experimentele ontwikkeling, of met het breed verspreiden van de resultaten van die activiteiten door middel van onderwijs, publicaties of kennisoverdracht. Wanneer dit soort entiteit ook economische activiteiten uitoefent, moet met betrekking tot de financiering, de kosten en de inkomsten van die economische activiteiten een gescheiden boekhouding worden gevoerd. Ondernemingen die een beslissende invloed over dit soort entiteit kunnen uitoefenen in hun hoedanigheid van bijvoorbeeld aandeelhouder of lid van de organisatie, mogen geen preferente toegang tot de onderzoekscapaciteit van deze entiteit of tot de door haar verkregen onderzoeksresultaten genieten (zie definitie Organisatie voor Onderzoek en Kennisverspreiding in punt 16 ff) van de Kaderregeling betreffende staatssteun voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie (Kaderregeling O&O&I 2022/C414/01).
- **Economische activiteiten van een Onderzoeksorganisatie:** contractonderzoek in opdracht van het bedrijfsleven, het verhuren van onderzoeksinfrastructuur en consultancy activiteiten (voetnoot 39 bij punt 20 van de Kaderregeling betreffende staatssteun voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie Kaderregeling O&O&I 2022/C414/01).
- Niet-economische activiteiten van een Onderzoeksorganisatie:
- primaire activiteiten van onderzoeksorganisaties en onderzoeksinfrastructuren, en met name:
- opleiding met het oog op meer en beter gekwalificeerde menselijke hulpbronnen. In lijn met de rechtspraak en de beschikkingspraktijk van de Commissie, en zoals uiteengezet in de mededeling over het begrip „staatssteun" en de mededeling betreffende diensten van algemeen economisch belang (DAEB's), wordt openbaar onderwijs dat binnen het nationale

onderwijsstelsel in hoofdzaak of volledig wordt gefinancierd door de Staat en onder staatstoezicht staat, als een niet-economische activiteit beschouwd;
- onafhankelijke O&O met het oog op meer kennis en een beter inzicht, met inbegrip van O&O in samenwerkingsverband, wanneer de onderzoeksorganisatie of onderzoeksinfrastructuur bij daadwerkelijke samenwerking betrokken is;
- brede verspreiding van onderzoeksresultaten op een niet-exclusieve en niet-discriminerende basis, via bijvoorbeeld onderwijs, open access-databases, open access-publicaties of open source-software;
- activiteiten inzake kennisoverdracht, wanneer deze worden uitgevoerd door de onderzoeksorganisatie of onderzoeksinfrastructuur (met inbegrip van afdelingen of dochterondernemingen daarvan) of samen met, of namens andere dergelijke entiteiten, en alle winst uit deze activiteiten opnieuw in de primaire activiteiten van de onderzoeksorganisatie of onderzoeksinfrastructuur wordt geïnvesteerd. Aan het niet-economische karakter van die activiteiten wordt niet afgedaan door het feit dat het verrichten van de overeenkomstige diensten via openbare tenders wordt ingekocht bij derden.

zie ook punt 20 van de Kaderregeling betreffende staatssteun voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie (Kaderregeling O&O&I 2022/C414/01).

- **Praktijkcentrum:** een organisatie die praktijkonderzoek en kennistransfer uitvoert voor een bepaalde (deel)sector van de land- en tuinbouw, en daartoe erkend is door de Vlaamse overheid (Ministerieel besluit tot uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering van 27 april 2007 betreffende steun aan investeringen in de omkaderingssector van land- en tuinbouw).
- **Land- en tuinbouwondernemingen:** elke natuurlijke of rechtspersoon die een land- en tuinbouwactiviteit uitoefent.
- **Land- en tuinbouwactiviteit:** elke activiteit die gericht is op het voortbrengen van plantaardige en dierlijke producten, evenals hun distributie en bewaring. De verwerking van primaire grondstoffen tot producten bestemd voor menselijke consumptie of voor industriële toepassingen wordt hier niet onder begrepen.
- **Kennisverspreiding:** brede verspreiding van onderzoeksresultaten op een niet-exclusieve en niet-discriminerende basis, via bijvoorbeeld onderwijs, open access-databases, open access-publicaties of open source-software. Zie beschrijving in punt 20a van de Kaderregeling betreffende staatssteun voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie (Kaderregeling O&O&I 2022/C414/01).
- **Marktconforme voorwaarden:** het leveren van een dienst (of exploitatierechten) gebeurt aan:

1. marktprijs (modaliteiten om te komen tot vaststelling van de marktprijs zijn bepaald in punt 30 van de Kaderregeling O&O&I 2022/C414/01);
2. indien er geen marktprijs is: volledige kosten + redelijke winstmarge.



VLAIO - Marie-Elisabeth Belpairegebouw - Simon Bolivarlaan 17 - 1000 Brussel